

Informacja publiczna

Cenna informacja wcale nie musi drogo kosztować. To źródło wiedzy, stając się w dzisiejszych czasach przedmiotem najbardziej wpływającym na podejmowanie wszelkich decyzji życiowych, często determinuje nasze zachowanie. O wartości informacji świadczy znaczna liczba określających ją wyznaczników. Jedną z podstawowych zmiennych określających przydatność informacji jest jej zgodność ze stanem rzeczywistym. Empiryczna i sprawdzona wiedza pomaga bowiem uznać źródło, z którego wypływa, za zdolne do oceny uwarunkowań, zależności i zmian, zachodzących w środowisku, w którym żyjemy. W tym artykule zajmiemy się tematem rozważań o dostępności każdego z nas do źródeł poznania.

Konstytucyjna informatyzacja Polski

Konstytucyjny zapis artykułu 51 regulujący ogólną zasadę dostępności każdego interesariusza do dokumentów stanowiących o stronie występującej w jakimkolwiek postępowaniu, daje możliwość wglądu do ważnych z punktu widzenia interesów jednostki dokumentów. Sprawdzenie rzeczywistego stanu prawnego nurtującego nas problemu, trudnej sprawy, w ramach „obywatelskiego monitoringu” jest korzystne zarówno dla nas jak i dla prawidłowego rozwoju prawidłowych relacji na linii obywatel- urzędnik, wymagających od nas wysiłku. Spełnienie konstytucyjnego zapisu ustawy zasadniczej Konstytucji RP z 1997 roku zależy jednak od aktywności osób – nas obywateli.

Dostępności informacji

Nie wykazując żadnego interesu prawnego możemy wystąpić o udostępnienie informacji publicznej dotyczącej organów administracji publicznej, organów samorządowych. Przedmiotem takiej informacji może być :

- informacja o stanie samorządów i ich jednostek organizacyjnych,
- treść aktów administracyjnych i innych rozstrzygnięć,
- dokumentacja przebiegu i efektów kontroli oraz wystąpienia, stanowiska, wnioski i opinie podmiotów ją przeprowadzających,
- prowadzone rejestry, ewidencje i archiwa oraz informacje o sposobach i zasadach udostępniania danych w nich zawartych

Spółeczna kontrola działań urzędu

Przykład: Pan Kowalski prowadzi gospodarstwo rolne. Z uwagi na przebieg prac w gospodarstwie Pan Kowalski nie miał możliwości uczestnictwa na ostatniej obradzie posiedzenia Rady Gminy, która decydowała o ustaleniu poziomu średniej ceny skupu żyta do celów podatku rolnego.

Pan Kowalski ma prawo dostępu do protokołu posiedzeń Rady Gminy. Może on wystąpić z wnioskiem o udostępnienie treści protokołu Rady Gminy składając wniosek w Urzędzie Miasta. Wniosek ten należy wnieść w wypadku nieudostępnienia publicznego przez Urząd Gminy dokumentu protokołu w Biuletynie Informacji Publicznej drogą elektroniczną, bądź braku dostępu do informacji elektronicznych. Z uwagi na obowiązek ustawowy gmin w zakresie tworzenia Biuletynu Informacji Publicznej, dokument taki powinien być jednak podany na stronie internetowej biuletynu Urzędu Gminy.

Informacje w spółdzielniach mieszkaniowych

Przykład: Pani Zofia jest członkiem spółdzielni mieszkaniowej. Z powodu problemów finansowych wynikających z chwilowego braku pracy nie była w stanie opłacić należności i opłat za dwa miesiące czynszu w spółdzielni. Obecnie Pani Zofia chciałaby zapłacić zaległą kwotę świadczenia wraz z obowiązującymi odsetkami ustawowymi za określony czas zwłoki. Nie wie jednak od jakiej daty powinna uwzględnić naliczenie odsetek, ponieważ do tej pory wpłacała należności zaraz na początku nie znając wymagalnego terminu wpłacania miesięcznych należności. Pani Zofia nie wie gdzie może znaleźć informację na ten temat.

Ustalenie terminu wymagalności świadczenia w celu obliczenia odsetek jest możliwe na podstawie statutu spółdzielni mieszkaniowej, której Pani Zofia jest członkiem. Statut może określić dzień miesiąca wnoszenia opłat mieszkaniowych, nie wcześniej jednak niż do dnia 10 każdego miesiąca. Statut spółdzielni dostępny jest na wniosek każdego z członków spółdzielni. Ma on prawo do otrzymania statutu, który może zostać mu udostępniony tak samo jak dokumenty dotyczące uchwał i protokołów organów spółdzielni w przypadku gdy brak jest takich dokumentów na stronie internetowej spółdzielni. Jednocześnie statut jest dokumentem określającym kształt, cele i formę działania spółdzielni mieszkaniowych.

Dostęp do informacji interesem prawnym

Dokonywanie transakcji kupna, bądź sprzedaży nieruchomości wymaga potwierdzenia informacji zawartych w księgach wieczystych. **Księga wieczysta** zbudowana jest z czterech działów. W pierwszym z nich znajduje się informacja dotycząca nieruchomości, jej oznaczenia oraz praw związanych z nieruchomością. To do kogo należy nieruchomość możemy określić na podstawie działu drugiego, który przedstawia podmioty, posiadające prawo własności nieruchomości oraz zobowiązania wynikające z posiadania jej. Bardzo istotny dział trzeci wskazuje na różne prawa rzeczowe ograniczone, które wpływają na sposób władania i rozporządzania oznaczoną nieruchomością. Dział czwarty służy określeniu hipoteki mogącej występować jako znaczne obciążenie nieruchomości.

Dostęp do ksiąg wieczystych umożliwi każdej osobie zainteresowanej wgląd do informacji dotyczących konkretnej nieruchomości. Księgi wieczyste znajdują się w Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego. Dostęp ten opiera się na następujących zasadach:

- jawność formalna - inaczej nazywana jawnością ksiąg wieczystych. Zasada ta sprowadza się do braku zastrzeżenia się przez obywateli nieznanymi danymi zawartymi w konkretnej księdze wieczystej. W celu wykazania przejrzystości w obrocie, nabywaniu, bądź dostępu do stanu rzeczywistego nieruchomości: „każdy może przeglądać księgi wieczyste w obecności pracownika wyznaczonego przez prezesa sądu rejonowego lub przewodniczącego wydziału tego sądu”;
- rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych - w razie niezgodności między stanem prawnym ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym treść księgi rozstrzyga na korzyść tego, kto przez czynność prawną z osobą uprawnioną według księgi wieczystej nabył własność lub inne prawo rzeczowe;
- domniemanie zgodności ze stanem prawnym – zasada ta pozwala przyjąć, iż stan ujawniony w księdze wieczystej stanowi zgodne odzwierciedlenie stanu faktycznego;

- pierwszeństwo praw wpisanych – W dokumencie ksiąg wieczystych mogą występować różne prawa i ograniczenia wpisane do księgi wieczystej określające sposób użytkowania nieruchomości, jak na przykład istniejące służebności występujące na będącej przedmiotem badania działce (np. służebność gruntowa drogi koniecznej nieruchomości, bądź służebność przesyłowa związana z dystrybucją energii) mają pierwszeństwo przed takimi prawami nie wpisanymi do księgi.

Każde działanie mające poszerzyć naszą świadomość na temat możliwości postępowania w różnych warunkach społecznych, wymaga dostępu do informacji sprawdzonej i rzetelnej. W dobie społecznej informatyzacji ważne jest jednak, aby bezwzględny warunek istnienia każdej informacji był w pewien sposób kontrolowany. Nie jest to jednak w pełni możliwe. Pewną pomoc w tej sytuacji stanowi prawo, które kształtując standardy działań i możliwości rozwiązań różnych problemów jest swego rodzaju filtrem ważności spraw wymagających podjęcia przez nas określonych działań. Jako obywatele, w pełni korzystający z praw i partycypujący w zobowiązaniach społecznych, mamy prawo do informacji. Pamiętając o tym fakcie będziemy w stanie rozwiązać wiele nurtujących nas problemów i odpowiedzieć sobie na pytanie, czy nasze działania uzupełniają system prawny.

Dokumenty Prawne wykorzystane w publikacji:

- 1) **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 2009 r., Nr 114, poz. 946 z późn. zm.):**

Art. 51. [Ochrona danych osobowych]

3. Każdy ma prawo dostępu do dotyczących go urzędowych dokumentów i zbiorów danych. Ograniczenie tego prawa może określić ustawa.

Art. 61. [Prawo do informacji o działalności władz i instytucji publicznych]

1. Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa.

2. Prawo do uzyskiwania informacji obejmuje dostęp do dokumentów oraz wstęp na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku lub obrazu.

- 2) **Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 132, poz. 1110 z późn. zm.):**

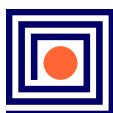
Art. 10. [Udostępnianie na wniosek]

1. Informacja publiczna, która nie została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej, jest udostępniana na wniosek.

2. Informacja publiczna, która może być niezwłocznie udostępniona, jest udostępniana w formie ustnej lub pisemnej bez pisemnego wniosku.

Art. 14. [Udostępnianie informacji publicznej na wniosek]

1. *Udostępnianie informacji publicznej na wniosek następuje w sposób i w formie zgodnych z wnioskiem, chyba że środki techniczne, którymi dysponuje podmiot obowiązany do*

udostępnienia, nie umożliwiają udostępnienia informacji w sposób i w formie określonych we wniosku.

Art. 8. [Biuletyn Informacji Publicznej]

1. Tworzy się urzędowy publikator teleinformatyczny – Biuletyn Informacji Publicznej – w celu powszechnego udostępniania informacji publicznej, w postaci ujednoczonego systemu stron w sieci teleinformatycznej, zwany dalej „Biuletynem Informacji Publicznej”.

3) **Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2009 r., Nr 223, poz. 1779):**

Art. 4. [Obowiązki członków spółdzielni]

1. Członkowie spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze prawa do lokali, są obowiązani uczestniczyć w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na ich lokale, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni przez uiszczanie opłat zgodnie z postanowieniami statutu.

6². Opłaty, o których mowa w ust. 1–2 i 4, wnosi się co miesiąc z góry do 10 dnia miesiąca. Statut spółdzielni może określić inny termin wnoszenia opłat, nie wcześniejszy jednak niż ustawowy.

Art.8 [Prawo członka spółdzielni do kopii i odpisów dokumentów]

1. Członek spółdzielni mieszkaniowej ma prawo otrzymania odpisu statutu i regulaminów oraz kopii uchwał organów spółdzielni i protokołów obrad organów spółdzielni, protokołów lustracji, rocznych sprawozdań finansowych oraz faktur i umów zawieranych przez spółdzielnię z osobami trzecimi.

2. Koszty sporządzania odpisów i kopii tych dokumentów, z wyjątkiem statutu i regulaminów uchwalonych na podstawie statutu, pokrywa członek spółdzielni wnioskujący o ich otrzymanie.

3. Statut spółdzielni mieszkaniowej, regulaminy, uchwały i protokoły obrad organów spółdzielni, a także protokoły lustracji i roczne sprawozdanie finansowe powinny być udostępnione na stronie internetowej spółdzielni.

4) **Ustawa z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece z (Dz. U. z 2008 r., Nr 116, poz. 731 z późn. zm.):**

Art. 2. [Zasada jawności]

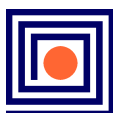
Księgi wieczyste są jawne. Nie można zasłaniać się nieznanomością wpisów w księdze wieczystej ani wniosków, o których uczyniono w niej wzmiankę.

Art. 3. [Domniemanie]ust.1.

Domniemywa się, że prawo jawne z księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym.

Art. 5. [Rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych]

W razie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym treść księgi rozstrzyga na korzyść tego, kto przez czynność prawną z osobą uprawnioną według treści księgi nabył własność lub inne prawo rzeczowe (rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych).

- 5) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 września 2001 r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów (Dz. U. z 2003 r., Nr 176, poz. 1721 z późn. zm.):

§ 16. [Udostępnianie ksiąg wieczystych]

Księgi wieczyste udostępniane są do wglądu tylko w obecności pracownika wyznaczonego przez prezesa sądu rejonowego lub przewodniczącego wydziału tego sądu.

